

· FØROYA · SOCIAL·DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 2.

Lýsingaprisur fyri petittreglu: 20 øyr. á forsiðuni, 20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við størri lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Leygardagin 9. januar 1937.

Kostar kr. 1.50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bílagt á posthúsinum, brævasvarnarslóðum og skrifstovnum. Telf. 142.

11. árg.

Teir kýkaðu.

Tá ið á stóð, fingur teir magan upp í hálsin - og kvaldust.

So legði hin vísi yvir Mímirsbrunni tey ráð at seta við av nýggjum, men so oyðdripið var slagið fyri valafólk, at nýttur mátti verða hin amerikanski „kidnappingar-hátturin“.

Men skamm fái hann, hin kidnappaði er sloppin út aftur og gerst nú so boysin, at „hann yvir Mímirsbrunni“ nú við lútandi høvdi má lýsa frá, at hann hevði tikið.

Aftaná finansplanssamráðingina trinu nakrir heroldar út á grønna vøll og domdu hesa samráðing til heljar og boðaðu kríggj ímóti øllum politikarum og øllum politikki. Løgtingið skuldi reinskast og setast aftur við nýggjum monnum, ið kundu vinna og dugdu at vinna og skuldu vinna.

Já, tíðin gav teim kansin. Teir sluppu upp í leikin. Men hvat hendi — teir dugdu ikki áralag, ja, teir vóru so sorir, at teir fingur ongan tíð lagd út. Neyðar menn komu tí at standa í skammkrókinum sum politiskir sibbar.

Hin vísi yvir Mímirsbrunni hevði fingið skrivað eitt »óðamannainlegg«, sum hinir nýggju heroldarnir fingur í hendi at bera fram, men sum teir ikki skiltu eitt »kukke« av, tí tá ið til stykkis kom, runnu og lupu

eisini teir frá tí, sum pest var í hølunum á teim. Tað segðist, at ein var so postur av hesum »inlegg«, at hann legðist í seingina í fleiri dagar. Og tá ið hann kom upp aftur og út aftur at ganga, var »pippið« heilt tikið frá honum, so hann ikki so mikið sum orkaði at hugsa eitt vinnumál og enn og minni seta tað í uppskot á tí tingi, ið teir nýggju heil-andarnir, heroldarnir skuldu týna og reinska burt av foldum.

Teir høvdu kýkað, neyðar menn.

Null mál áttu teir á tægi seinastu setu, og null uppskot høvdu teir, og ein hittinorðdur skírdi teir fyri nullmenninar.

Var tað so legið at hann yvir Mímirs brunni gjordist »kidnappari«!

Álmussudýrið, ið nú má við-ganga, at tað hevur tikið!

Endurnýggjan av skipaflotanum og tryggjan av skipunum.

Tað er hvørjum manni kunnugt, at so hvørt sum árinu ganga, og okkara skipafloti eldist, má tankin koma upp um endurnýggjan av skipaflotanum. Tí sjálvt um ein og hvør skipa-eigari roynir eftir evnum at vola um og halda síni skip viðlíka, so er tó einferð tann dagur inni, tá skipini eins og alt annað her á foldum megu hoykna fyri aldrinum og fara frá tí, tey hava verið til. Um so ikki skip koma aftur í staðin — um ikki endi-

liga til sama brúk — so kemur okkara fólk meir og meir at liggja á landi, og vil tað tá óivað fara til undirgongu fyri land og fólk.

Flest allir tingmenn hava í ár verið á einum máli um, at ein planløgð endurnýggjan mátti fáast í lag, at kontrol mátti forast við øllum skipum, sum hava statslón og studnað, fyri at koma teinum meinbøgum til lífs, sum eru atvoldin til, at skipini ikki bera seg, um nakrir

sovorðir meinbogar skuldu funnist.

Sum nú er, kann ein maður fáa fatur á einum skipi á ein ella annan hátt; men tá tá ár eru farin, missur hann tað, og læði hann og slaturin (fiskaribankin) tapa ein hóp av peningi.

Hetta mál hevur verið til viðgerðar av og á líka síðan 1926. Um nóg so nógv er gjørt til frama fyri málinum, er man tó ikki komin á mál. Í ár hevur lögtingið einmælt viðtikið hesa skipan. Jacob Nielsen, javnaðarmaður, var orðforari í hesi so týðningarmiklu sak.

Til nærri frágreiðing, hvussu tingins stóða er viðvíkjandi hesi sök, seta vit her nevndaráliði:

Sagen om den saa haardt tiltrængte Fornyelse af den færøske Fiskerflaade har igennem lang Tid Aar efter Aar været behandlet af Lagtinget, og der er i Indstillinger til Regeringen forsøgt ad forskellige Veje at finde en Løsning.

Skont de sidste Betingelser for Laan til nye færøske Fiskerfartøjer, der stilles fra Fiskeribankens Side, betyder en væsentlig Forbedring, er denne Sag endnu ikke løst paa tilstrækkelig hensigtsmæssig Maade, idet der endnu ikke er lagt tilstrækkelig Vægt paa at sikre Laantagerne saa lette Driftsvilkkaar, som til Formaalet nødvendigt, ligesom man endnu ikke planmæssig fortrinsvis imødekommer de Ansøgninger om Laan, for hvilke der vil være størst Mulighed for at de kan forrentes.

Lagtinget har fra Føroya Skipara- og Navigatorforlag modtaget Af-skrift af Skrivelse om denne Sag til Statsministeriet, dateret 10 Jan. 1936, samt »Resumé« af Synspunkter fremsagt under For-handling om færøske Erhvervsforhold, samt Forslag til Grund-regler for en ny færøsk gensidig Forsikringsforening for Fartøjer til Fiskeribrug.

Udvalget skal af førstnævnte Skrivelse anføre følgende:

»Der er fra Statens (Fiskeribankens) Side ydet ret betydelige Beløb til Anskaffelse af nye Fartøjer, men disse Beløb er anvendt uden Plan og uden fagmæssig Kontrol med Hensyn til Laantagernes Kvalifikation, ej heller med Driften af de Skibe, der har opnaaet Laan. Uden en saadan Kontrol vil der ikke være Sikkerhed for, at de bevilgede Laan kommer vort haart be-trængte Erhvervsliv tilgode i det Maal, som de burde, og som der fra Statens Side tilsigtes.

Vi tillader os her at fremsætte vore Synspunkter for en hen-

sigtsmæssig Fornyelse af Fiskerflaaden. Ifald man kunde regne med, at Staten (Fiskeribanken) kunde yde Laantagerne som Tilskud vederlagsfrit i alle Maader, 25 % af de samlede Omkostninger ved Skibets Anskaffelse, burde de kunne opnaa yderligere Statslaan af ca. 65 %, saaledes at tilsammen ca. 90 % af det Beløb, som Skibet vil koste i søklar Stand, kan dækkes paa ovennævnte Maade. Resten ca. 10 % bør Laantageren dække ved egne Midler.

Renten af Statslaanet bør sættes til 4 pCt p. a. og Laanet bør være afdragsfrit de første 2 Driftsaaer og derefter afdrager i 14 følgende Aar med $\frac{1}{30}$ halv-aarlig.

Laan bør kunne opnaas ikke blot til Fartøjer til Haandline-fiskeri, men overhovedet til Fartøjer til enhver Fiskeridrift, der maatte findes hensigtsmæssig.

Vi lægger stor Vægt paa, at Laan fortrinsvis gives til mindre Aktieselskaber, der raader over Sagkundskab saavel til selve Fiskeriet som til Fiskens videre Behandling paa Land og Salg af saavel Saltfisk som Klipfisk. Det vil oftest være meget vanskeligt, at finde Enkeltpersoner, der er i Stand til saavel at forestaa Fiskeriet som at overskue alle de komplicerede Forhold, som der i den nuværende haarde Konkurrence kræves Kendskab til og Overblik over.

For hvert Aar bør der sættes en Tidsfrist inden hvilken Ansøgninger om Laan bør være indkommet, og alle Ansøgninger for vedkommende Aar bør behandles under ét, saaledes at man virkelig faar Sikkerhed for, at til enhver Tid de bedst kvalificerede Ansøgere opnaar Støtte. Overfor ens kvalificerede Ansøgninger bør det tages i Betragtning, at man ikke bør samle al Skibsvirksomhed paa nogle faa Pladser, men skabe Arbejdsmuligheder paa flest mulige Pladser.

Ansøgningerne bør være forelagt et Udvalg paa 3 Medlemmer, en Repræsentant for hver af de henværende Fiskeriorganisationer (Fiskernes, Skippernes og Redernes). Dette Udvalg gør Indstilling til Lagtingskontoret, der saa giver videre Indstilling.

Til hvert Nytaar bør fremlægges revideret Regnskab for alle Skibe med Statslaan, som forelægges ovennævnte Udvalg og Lagtingskontoret, saa der bliver Mulighed for at sammenligne de forskellige Skibes Drifts-omkostninger og i fornødent Fald henstille, at der bliver ret-

KØDCENTRALEN

TEL. 173. KONGEBROEN TEL. 173.

Allid i Kl. ungst Oksked, Paaing og Konserven, En Gros & En Detail. Bygdeordrer ekspederes omg.

tel paa uhensigtsmæssige Dispositioner.

En meget væsentlig Aasag til Vanskeligheden ved at drive de ny, kostbare Fartøjer med Udbytte har vist sig at være de høje Assuranceudgifter. Det vil derfor være paakrævet, at Assuranceforholdene omordnes paa en hensigtsmæssig Maade. Vi foreslaar, at alle færøske Skibe med Statslaan forsikres i en og samme gensidige færøske Forsikringsforening. Efter vore Undersøgelser mener vi at kunne fastslaa, at en aarlig Præmie af 3 pCt. vil være tilstrækkelig; men af det samlede Præmiebeløb bør den — i Modsatning til nu, hvor der ingen Henlæggelser sker — aarlig henlægges 30 pCt. til et Reservefond. Af de resterende 70 pCt. erstattes alle Aarets Haverier, og eventuelt Overskud godskrives hvert enkelt Skibs Konto i Forhold til dets Indbetaling. Dette godskrevne Beløb skal ikke kunne anvendes til andet end paakrævet Vedligehold af vedkommende Skib, med mindre Beløbet skulde overstige 10—15 pCt. af Skibets Værdi. Henlæggelsen til Reservefond bør kunne ændres, hvis dennes Størrelse skulde vokse saaledes, at den overstiger 15 pCt. af den samlede Forsikringssum.

Som yderligere Sikkerhed for Forsikringen foreslaar vi, at der oprettes en Reassurance af Lagtinget eller under dets Garanti. Til dette Formaal bør erlægges yderligere 1 pCt. aarlig af Skibenes Forsikringssum. Denne Assurance deltager ikke i nogen Skadeserstatning for Aaret, med mindre den egentlige Assurance ikke magter Erstatningerne af vedkommende Aars Præmieindtægt. Hensigtsmæssigt vil det vel være, om Lagtinget overtog Reassurancen, for derved med Tiden at skaffe sig en Kapital til Støtte for og Ophjælpning af vort Hovederhverv, Fiskeriet.

Udvalget kan slutte sig til de Synspunkter, der er fremsatte i foranstaaende Skrivelse, og som de yderligere er udførmede i Oversigten over Forhandlingerne i Juli 1936 med den af Regeringen udsendte Delegation, hvor der lægges Vægt paa følgende: (Framhald.)